**Suomen ympäristökeskus**
**Finlands miljöcentral**
**Finnish Environment Institute**

**Valmistelija:** Johtava asiantuntija Tuuli Myllymaa 3.12.2024 SYKE-2024-2316
Kiertotalousratkaisut/Jätteet

Eduskunnan ympäristövaliokunta Julkinen
YmV@eduskunta.fi

**Viite:** Ympäristövaliokunta torstai 5.12.2024 klo.10:00 / HE/189/2024 vp / Asiantuntijapyyntö
**Asia:** HE 189/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi - Teema: Lumenkaatokielto mereen.

## Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua lumen mereenkaatokieltoon liittyvästä ympäristönsuojelulain muutoksesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia. Voimassa olevassa ympäristönsuojelulaissa kielletään aineen kaataminen rannalta mereen upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa. Lain mukaan kielto ei kuitenkaan koske lumen kaatamista mereen. Esityksessä ehdotetaan kyseisen poikkeuksen poistamista niin, että kielto koskisi myös lumen kaatamista mereen. Lumenkaatoa koskevan muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Lakimuutoksen perusteluissa viitataan ympäristöministeriön tekemään selvitykseen lumen mereen kaatamisen kieltämisestä (Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:25). Selvityksessä tarkasteltiin kuntien alueelta kerätyn lumen mereen sijoittamisen yleisyyttä ja lumen mereen sijoittamisesta aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia sen arvioimiseksi, onko toimintaa tarpeen kieltää lainsäädännössä. Lakimuutosta pidettiin tuolloin ylimitoitettuna toimenpiteenä, koska lumen kaataminen koski vain yhtä paikkaa Helsingissä ja sijoittaminen olisi hallinnollisesti kiellettävissä ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisilla ympäristönsuojelumääräyksillä. Kansainväliset imagoseikat ja lähiympäristön paine eivät kuitenkaan ole johtaneet lumen kaadon kieltämiseen, vaan toiminta on jatkunut ja Helsingin kaupunki on vuonna 2023 saanut lumen mereen kaadolle kahdeksan vuoden luvan.

Syke esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen ympäristökeskus on ympäristöalan tutkimus- ja asiantuntijalaitos, ja haluaa kiinnittää huomionsa etenkin lumen kaatamisen ympäristövaikutuksiin. Suomen ympäristökeskus tukee ajatusta poistaa YSL 18§ poikkeus, ja siten kieltää myös lumen kaataminen mereen.
Mereen kipattavan lumen mukana mereen päätyy roskia, hiekoitushiekkaa ja -sepeliä, orgaanista ainetta, ravinteita ja erilaisia haitallisia aineita kuten lumen sulamisen estoon tarkoitettua suolaa, ajoneuvoliikenteen pakokaasuista vapautuneita PAH-yhdisteitä ja raskasmetalleja sekä roskista ja autonrenkaista syntynyttä mikromuovia.



**Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute**
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**

**Suomen ympäristökeskus**
**Finlands miljöcentral**
**Finnish Environment Institute**

Lisäksi ympäristökuormitusta aiheuttavat lumenkaatopaikkaa sulana pitävän laivan päästöt.
Kuten lain perusteluissakin mainitaan, selvitysten mukaan lumen mereen kaadon merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät roskaantumiseen: roskamäärien on arvioitu olevan Hernesaaressa vuosittain tuhansia kiloja roskaa ja yli viisikymmentä miljoonaa mikromuovipartikkelia. Lumenkaato vaikuttaa aina vastaanottopaikan luonnontilaan, oli se sitten maalla tai vesistössä. Vesiympäristö on maaympäristöä hankalampi ja herkempi haittavaikutuksille, koska ilman suojelutoimenpiteitä kaikki kuormitus päätyy vesistöön sellaisenaan ja pääsee leviämään, vaikka lupaehdoissa edellytettäisiinkin lumenkaatopaikan ympäröimistä verhopuomilla tai muilla rakenteilla roskien leviämisen estämiseksi. Osa roskista voi levitä puomitetulta alueelta tuulen mukana pinnalta, levitä veden mukana pinnan alapuolella puomin alitse tai painua pohjaan. Roskaantumisesta ja merkittävästä vesistön kuormituksesta kertoo se, että roskia ja hiekkaa joudutaan ruoppaamaan lumenkaatopaikan pohjasta säännöllisesti.

Lumen mereen kaadon kieltäminen siirtäisi lumen kuljettamista maakaatopaikoille tai edellyttäisi käsittelyä edistyksellisemmillä menetelmillä paikan päällä. Lakimuutoksen kolmen vuoden siirtymisaika antaa aikaa suunnitella vaadittavat menettelyt. Selvitysten mukaan on olemassa erilaisia kaupunkiympäristöön suunniteltuja edistyksellisempiä auratun lumen käsittelytekniikoita, joissa lumesta syntyvän veden käsittely ennen sen vapauttamista ympäristöön vähentää ympäristövaikutuksia.

Myös lumen maankaatopaikoilla on vaikutuksia ympäristöön, mutta niitä voidaan vähentää ja rajata paikallisiksi esim. huolehtimalla hulevesien käsittelystä laskeutusaltaiden tai biosuodatuksen avulla tai luonnonkosteikkoa hyödyntämällä.

Suomen ympäristökeskus haluaa tuoda esille, että jätehuollossa ympäristönsuojelulliset kehitysaskelet vaativat monesti tuekseen lainsäädännön kiellon, jotta päästään irti halvimmista ja kuormittavimmista ratkaisuista. Vaikka lumi ei itsessään ole jätettä, sen auraaminen väistämättä poimii rakennetusta ympäristöstä mukaan runsain mitoin kaikkea sellaista, joka on.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet: johtava asiantuntija Tuuli Myllymaa, erikoistutkija Sari Kauppi ja tiimipäällikkö Outi Setälä.

Myllymaa Tuuli
johtava asiantuntija, ryhmäpäällikkö

| | |
|---|---|
| Jakelu | ymv@eduskunta.fi |
| Kopio | kirjaamo@syke.fi |



**Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute**
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**